

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Subotica, SZERDA, 1923 november 28.

325. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSEG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibach-palota)

Az igazságszolgáltatás törvényes akadályai

(gl.) Nincs még két hete, hogy egyik napról a másikra életbe lépett az új illetéktörvény, mely a törvénykezési illetékeket nemcsak jelentékenyen fölemeli, hanem a törvénykezési illetékek egész rendszerét is gyökerében rézkództatja meg. Elhibázott törvényelőkészítési módszerünk mellett a pénzügyi kormány terveivel az ország közvéleményének lehetetlen volt megismerkednie és ezzel szemben állást foglalnia. A törvényjavaslatot törvényhozási tárgyalása előtt nem ismertették a sajtóban, a javaslatot egész terjedelmében nem küldték el sem az érdekképviselőeknek, sem a bíróságoknak és ügyvédi kamaráknak, a törvényjavaslat bizottsági tárgyalásai nem nyilvánosak, a hivatalos kommunikációkban ember fia meg nem állapíthatja, miről van szó, a nemzetgyűlésen is csak sommásan tárgyalták a javaslatot: úgy, hogy az ország népe csak a törvény kihirdetése napján tudja meg azt, hogy milyen új megterhelésekkel sújtotta ezzel a törvényalkotással a népszuverenitás hordozója. Nem akarjuk mi e helyütt ennek a javaslatnak rendelkezéseit bírálni. Erre se helyünk, se módunk. Csak a törvénykezési illetékek reformjánál akarunk rámutatni bizonyos anomáliákra, amelyek eliminálása a vajdasági képviselők kötelessége lett volna pártállásra való tekintet nélkül.

A törvénykezési illetékek megállapításánál a szabály az, hogy az illetéki díjszabásnak összhangban kell állani az érvényben lévő perjogi eljárás szabályaival. A vajdasági képviselő uraknak, ismételjük, pártkülönbség nélkül — ha csak belenéztek is a törvényjavaslat nyomtatott szövegébe, látniuk kellett, hogy a törvénykezési illetékek reformja az elavult szerbiai polgári perrendtartás szabályaihoz van szabva, hogy ennek folytán annak rendelkezései egy egészen más eljárásra csak töménytelen visszáság és méltánytalanság előidézésére révén lehetségesek. A vajdasági képviselők idejét annyira elfoglalja a politika, hogy az ilyen apróságokkal, az ilyen unalmas számcsoportokkal nem értek rá bajlódni. A kormánypártiak rábizták a dolgot a miniszterükre, az ellenzékiek pedig a jó sorsra. És most itt van a meglepetés, most elhűlve látták, hogy a választások előtt gyönyörűen szónokló és a demokrácia dicsőítésében férdhatatlan képviselő urak mit tálnak fel szeretett választóiknak.

Olyan törvénykezési illetékek rendszert kaptunk, mely a perlekedést ugyszólván a gazdagok és

vagyonosok privilégiumává teszi, a magánjogi érdekek megvédését és érvényesítését az anyagilag gyöngébb társadalmi rétegekre nézve lehetetlenül megnehezíti, sőt a legtöbb esetben lehetetlenné teszi.

Demokratikus országok pénzügyi politikája arra irányul, hogy az igazságszolgáltatást minden társadalmi réteg részére könnyen elérhetővé tegye, ha már a demokrácia alapvető követelményét a jogszolgáltatás ingyenességét az állam megfelelő anyagi ereje híján megvalósítani nem tudja.

Ez az illetéktörvény pedig sorompókat emelt az igazság templomaihoz, kaput elé és oda csak azokat engedte, akik elég tehetségesek arra, hogy előre lefizethessék az igazság kiméréseért megszábotott vámot.

De ha még lehet is valami méltóság a polgári törvénykezési illetékek ilyen felemelésére, nincs méltóság a javaslatnak arra az újítására, mely magánvádban a büntető eljárás megindítását illetéki lefizetésének feltételéhez köti és a hivatalból megindult büntető eljárásban és a vádlott által irásban benyújtott kérelmeket és beadványokat és a jogorvoslatok minden nemét is jelentékeny illetékekkel rózza meg.

Mozi a politikában

A belügyminiszter engedélyezi a nemszláv filmfeliratokat Fenyegét az ex-lex — A vajdasági adómizériák

Az Orjuna hivatalos lapja a beogradi Preporod legutóbbi számában rendeletet közöl, amely szerint a belügyminiszterium megtiltja, hogy az ország területén működő mozgóképernyőknél, tekintet nélkül arra, hogy az országnak melyik részében játszanak, szláv nyelven kívül más nyelven is közöljék a filmfeliratokat. Azok a mozgóképernyőtulajdonosok, akik a rendeletet megszegik, a legszigorúbb büntetésben fognak részesülni.

A Preporod cikke érthető felütést keltett és ezért a Bácsme gyei Napló munkatársa felkereste Vuicsics Milorád belügyminisztert, akitől a rendeletre vonatkozólag érdeklődött.

Vuicsics belügyminiszter meglepődve jelentette ki, hogy ilyen rendeletről szó sincs és tudomása szerint a miniszterium nem adott ki a tudta nélkül rendeletet a filmfeliratokra vonatkozólag. Valószínűnek tartja, hogy egyes helyi hatóságok egyéni akciója a magyar és német filmfeliratok használatának tiltása. Kijelentette, hogy ép kedden olvasta át a filmfeliratokra vonatkozó törvényjavaslatot, de abban sincs olyan rendelkezés, amely megtiltaná az idegen nyelvű filmfeliratok hasz-

Ha az igazságügyminiszter ráérne szakszerűtlenségi és reparációs gondjai közepette ilyen apróságokkal foglalkozni, a tárcáját kellett volna kötni ahhoz, hogy ez a rendelkezés a törvényjavaslatból kihagyassék.

Ha nem tette, megérdemelné, hogy a legelső nemzetközi büntetőjogi kongresszuson ő képviseljen bennünket és feleljen arra, hogy milyen indokok vezették őt akkor, mikor a legszentebb polgári jogot, az egyéni szabadság megvédését megilletékezte.

Profics Sztoján meghalt, a radikális pártban nem akadt senki, aki a régi radikális tradíciók ilyen megszegésére ellen felszólalhatott volna.

A két szociáldemokrata képviselő nem tartotta szükségesnek, hogy a reakciónak ez ellen a fiskális tobzódása ellen tiltakozzék. Kumanudi, Veljkovic és Setyerov, a demokraták nagy pénzügyi kapacitásai ugyancsak hallgattak és a németek is lefajtak minden ellenállást a kisüstön való illetékmentes pálinkafőzés engedelméért.

A kisüst győzött, de a személyes szabadság és a demokrácia génusza megszegve távoztak a népakarat letéteményeseinek hajlékából.

káról, december harmadikára halasztotta el a parlament megnyitását, mire a további támadások elkerülése végett elhatározták, hogy a parlament pénteken délelőtt fogja megtartani első ülését. Tekintettel azonban a szombati ünnepre, a parlament pénteki ülésén nem fognak tényleges munkát végezni és így a rendes ülésszak végeredményben mégis csak december 3-án, hétfőn fog megkezdődni. A pénteki ülésen a következő ülés napirendjét állapítják meg.

Kellemetlen interpellációk

A parlament új ülésszaka igen élénknek ígérkezik. Az ellenzék gondoskodik néhány interpellációról, amelyeknek tárgya a kormányra nézve igen kellemetlen. Jelentettük már, hogy a földművespárt az itt élő orosz emigránsok hazaszállítását sürgeti egy interpelláció keretében. Ma újabb interpellációt nyújtottak be, amelyben a földművespárt a SHS királyság és az orosz szovjet közötti viszonyról kér felvilágosítást. Ebben a tárgyban a demokraták is interpellálni akarnak.

Davidovics Ljuba a múlt vasárnap szétvert beogradi diákgyűlés ügyében interpellál. A demokraták abban, hogy egy gyűlés megtartását rendőrség akadályozza meg, a gyülekezési jog olyan súlyos megsértését látják, hogy e miatt tiltakozó népgyűlést akarnak összehívni Beogradban.

A demokraták álláspontja föltétlenül jogosult. Csak kissé furcsán fest, hogy ugyanakkor a demokratapártnak egy szava sincs az ellen, hogy a demokratapártot támogató szervezetek fegyveres terrorral akadályozzák meg a nemzeti polgárok összejöveteleit és gyűléseit.

Élénk vita várható a Zsombotya kiürítése és a Csekonics-uradalom deszkesztrálása ügyében bejelentett tömeg-interpelláció tárgyalásánál is, ha ugyan a miniszter jónak látja felelni ezekre az interpellációkra.

Újabb Pálfordulás a demokratapártban

A demokratapárt főbizottsága szerdán ülést tart, amelyen tárgyalják Marinkovics Voja volt belügyminiszter elaborátumát a pártprogram átdolgozásáról.

Az új pártprogram szerint a demokratapárt céljai közé a tartományok részére megadandó széleskörű autonómia kiküzdését is felveszi.

Pribicevics és hívei hajlandók ezt elfogadni. A politikai élet pikáns meglepetése azonban az, hogy egészen váratlanul Davidovics helyezkedik ellentétbe ezzel a programmal. Pribicevics és Davidovics addig harcoltak oly

Pénteken összeül a parlament

A parlament összehívásának napját ismét megváltoztatták. Az ellenzék ugyanis éles támadást intézett a parlamenti elnökség ellen, amiért december másodi-

élesen egymás ellen, amíg most Pribicsevic belátta, hogy Davidovicsnak volt igaza, amikor széleskörű autonómiát követelt, Davidovics viszont arra a meggyőződésre jutott, hogy Pribicsevicsnek volt igaza, amikor mereven ragaszkodott a centralizmushoz. Most aztán megint küzdhetnek egymás ellen.

A főbizottságban szóba kerül dr. Boskovics Dusan képviselőnek a külön vajdasági demokráta párt alakítására vonatkozó terve is. Ez a terv annyira jutott előre a megvalósulás felé, hogy Boskovics lapjában, a *Pancevacban* felhívja a párt bizalmiférfiát, hogy Pancevón egy vajdasági demokratapárti főbizottság alakítása érdekében konferenciára gyűljenek össze.

Demokrata forrás szerint a párt nem helyesli egy külön főbizottság alakítását s Boskovics törekvését épügy elítéli, mint annak idején a délszerbiai demokraták szeparatista mozgalmát. Remélik, hogy ha ezt kimondják, Boskovics Dusan leszereli a mozgalmat.

A költségvetési törvény vitája

A pénzügyi bizottság kedden tovább folytatta a költségvetés tárgyalását. A budget vitája a kormány számára kezd egyre kellemetlenebbé válni, mert az ellenzék mind erősebb obstrukciót kezd a javaslat ellen. Nem sikerült a kormánynak az a terve, hogy a hétfői éjszakai bizottsági ülésen keresztül vigye a pénzügyminisztérium költségvetésének megszavazását és így ennek vitája még a keddi ülésen is folytatódott. Emiatt a kormány a jelek szerint mégis kénytelen lesz tizenketted javaslatot készíteni január és február hónapokra. Az ellenzék harci kedve napról-napra növekszik úgy, hogy még az is kérdéses, hogy a tizenkettedeket idejében meg tudja-e a kormány szavaztatni. A tárgyalásokra a karácsonyi ünnepek miatt december hónapban már csak kevés ideje lesz a bizottságnak és a parlamentnek, miért is könnyen megvalósulhat az ellenzéknek az a terve, hogy a kormányt exlexbe kergeti.

A pénzügyi bizottság keddi délelőtti ülésén *Borisavljevics* demokráta kijelentette, hogy az ellenzék a költségvetési vitát fel fogja használni arra, hogy a kormány politikáját a legrészletesebb bírálatban részesítse. A pénzügyminisztériumnak nagyon sok a felesleges ügyosztálya és így igen nagy a felesleges tisztviselők száma is. Követeli, hogy Szerbia és Montenegró részére katasztri törvényt hozzanak.

A pénzügyminiszter rövid válasza után *Kulovec* képviselő a pénzügyminisztérium bevételeit bírálja. Az állam bevételeinek legnagyobb része közvetett adókból folyik be, a melyeket nem a parlament szavaz meg, minthogy a miniszterek maguk önkényesen emelik fel az illetékeket és tarifákat.

Agatonovics demokráta és Bukovica muzulmán felszólalása után az ülés folytatását délutánra halasztották.

A délutáni ülés

A délutáni ülés első szónoka *Kriszman* demokráta volt, aki különösen a kormány pénzügyi politikáját bírálta. Minden baj okát abban találja, hogy az országnak nincs egységes és igazságos adórendsze-

re. Követelte, hogy az adókat egyenlősítsék a különböző országrészekben és helyezték az adókövetést igazságosabb alapokra. Részletesen megindokolta az állami nagybirtokok megtartásának szükségét és kiemelte, hogy nemcsak jövedelem szempontjából hasznosak az állami birtokok, hanem az ország mezőgazdasági iparának fejlesztésére is.

A részvénytársaságok adójának egyenlőtlenségét is szóváltotta. Kijelentette, hogy e tekintetben a *Vajdaság van a leghátrányosabb helyzetben. Egy vajdasági részvénytársaság például — mondotta — két millió dindr kimutatott nyereség után, még akkor is ha az adót törvényesen és igazságosan vetik ki, 898.365 dindr adót fizet, ezzel szemben Szerbiában 578.000, Horvátországban 740.000, Boszniában 648.000 dindr. A Vajdaságban igazságtalanul nagy adót vetnek ki, holott ez*

Tavasszal megtartják a tartományi választásokat

A megyei közigazgatás átvétele — A gyám- és árvaügyeket a bíróság intézi

A *Bácsmezei Napló* vasárnapi számában már röviden beszámoltunk róla, hogy a tartományi főispánok e hó 20-án a Vajdaságban is megkezdették működésüket. Ezzel megkezdődik az első konkrét lépés az eddigi megyei közigazgatás likvidálására és a tartományi közigazgatás bevezetésére. Illetékes helyen kérdést intéztünk aziránt, hogy a tartományi főispánok hivatalba lépése milyen változásokat von maga után a Vajdaság közigazgatási életében, mire a következő felvilágosítást nyertük:

— Egyelőre a közigazgatás különösképpen alig fog változni, minthogy a tartományi közigazgatás életbe lépésének legelemibb előfeltétele a tartomány önkormányzati hatóságok megalakulása még nem történt meg. Ez majd csak akkor lesz lehetséges, ha a tartományi választások megejtése után a tartományi közgyűlés és a tartományi bizottság megalakultak. A tartományi választásoknak a tartományi és járási önkormányzatokról szóló törvény értelmében még ez év október 8-ig le kellett volna folyniok, ezek a választások azonban tudvalevőleg elmaradtak. *Vujicsics* belügyminiszter tervei szerint ezeket a választásokat jövő év február vagy március havában fogják lefolytatni és pedig valószínűleg az egész országban ugyanazon a napon. A Vajdaságban semmi akadály sem lenne a választások lefolytatásának, minthogy azokat az országos választásokra felfektetett névjegyzékek alapján kell lefolytatni a törvényes időben való közszemléretétel után.

— Addig, amíg ezek a tartományi önkormányzati testületek meg nem alakulnak, az új főispánok hivatalba lépése csak formai jelentőségű. A közigazgatást továbbra is a megyei hatóságok végzik az alispánok vezetése alatt, azzal a különbséggel, hogy az alispánok a határozatokat ezentúl a *»tartományi főispán rendeletéből«* írják alá. Különösen azért sem lehet szó nagyobb változásról, mert az új önkormányzatok megalakulásáig a megyei közigazgatási bizottságok és megyei közgyűlések hatáskörét senki sem veheti át. Eppen ezért *Bácskának azok a tiszamenti járásai, amelyek az új tartományi beosztás szerint a beogradi tartományhoz kerülnek, továbbra is a szombori megyei hatóságok alá fognak tartozni* és csak azok az ügyek kerülnek a beogradi tartomány főispánja elé aláírásra, amelyek a megyei alispán

ország rész megérdemelne egy kis kiméleletet. Beszéde végén hosszasan foglalkozott a költségvetés egyéb tételeivel is.

Utána *Alics* muzulmán a boszniai adórendszer hibáit és igazságtalanságait tette szóvá.

A pénzügyminiszter rövid felszólalása után megkezdődött a szavazás. Ötvenhét szavazattal tizenhárom ellenében elfogadták a pénzügyminisztérium költségvetését.

Szerdán délelőtt a hadügyminisztérium költségvetését veszi a bizottság tárgyalás alá.

A minisztertanács ülése

Kedden este a minisztertanács *Pasic* miniszterelnök elnöklésével ülést tartott, amelyen reszortügyekkel foglalkoztak. A legtöbb időt a szociálpolitikai minisztérium jelentése vette igénybe. A szociálpolitikai miniszter a passzív vidékek ellátásáról referált.

viselők közül néhány titkárt berendel maga mellé. A tulajdonképpeni közigazgatási központ azonban *Beckerek* marad.

Minthogy az új törvény az alispáni állást eltörli, az eddigi alispánok, mint a főispán kiegészítő közegei és helyettesei fognak működni és bizonyos területekre nézve a főispánok teljesen rájuk ruhazzák hatáskörüket, amire a törvény módot ad nekik.

Sártenger van Subotica város körül

Interpellációra készülnek a közgyűlésen az utjavítások elmaradása miatt

A szuboticei utak javítását az idei nyáron megkezdtek, azonban az utjavítási munkálatoknak csak igen csekély részét fejezték be az ősz beállta előtt. Nemcsak a város külterületén levő utak és a tanyákkal összekötő országutak javítása nem készült el a nyár folyamán, hanem a belváros legforgalmasabb utcái is néhol teljesen járhatatlanok. A városi bérház előtt hatalmas gödör van az aszfaltburkolatban, mely állandóan szinültig tele van vízzel. A városon kívül eső utak olyan hasznavehetetlen állapotban vannak, hogy a gazdák az őszi esős évszak beállta óta nem tudják kocsijaikkal megközelíteni a várost.

Az utjavítások ügye szóba kerül a csütörtöki városi közgyűlésen is, ahol a gazdák meg akarják interpellálni a városi tanácsot, hogy a tervbevetett utjavítások nagyrésze miért maradt el? A városi tanács magyarázata elé nagy érdeklődéssel néznek az érdekeltek.

Jugoszláv korona — magyar korona

A budapesti Kuria érdekes döntése

Budapestről jelentik: A Kuria egy éve óta húzódó polgári perben hozott ítéletet, amelyben alperesként a *Mercur* váltóüzleti r.-t. szerepel. A keresletet *Steiner Ede* volt szuboticei lakos indította a *Mercur* ellen többrendbeli értékpapir kiadása iránt. *Steiner Ede* még 1920 január havában megjelent a *Mercur* szuboticei fiókjánál, amely később felszámolt s bejelentette, hogy folyószámlatartozását ki akarja egyenlíteni. Erre vonatkozólag azután azt a megbízást adta a fiók vezetőjének, hogy a száma fedezetére deponált és a *Mercur* váltóüzleti r.-t. budapesti központjánál letétben őrzött értékpapírállományból adjanak el annyit, hogy a folyószámlabeli tartozást a befolyó vételárból kiegyenlítsék és a tehermentesen megmaradó értékpapírállományt egy más budapesti intézetnek adják át.

A *Mercur* a megbízás értelmében *Steiner* értékpapíraiból eladott annyit, hogy ezért 240.000 korona vételár folyt be. — *Steiner* tartozása 230.000 korona volt, erről értesítést is küldött, azonban a megmaradt értékpapírok kiadását megtagadta. Ebből keletkezett azután a per.

A Kuria megállapította, hogy a *Mercur* a 240.000 korona vételárát megtartotta fennálló követelésének kiegyenlítésére és mert semmiféle megjegyzést az értesítőlevélben erre vonatkozólag nem tett, a követelését teljesen kiegyenlítettnek kellett tekinteni. Mert az a hitelező, aki az adósa által követelésének teljes kiegyenlítését felajánlott fizetést jogfentartás nélkül elfogadja, adósa ellen további igényt nem támaszthat. A *Mercur*nak azt a kifogását alaptalannak minősítette a Kuria, hogy neki nem is magyar koronában, hanem jugoszláv koronában járt volna a követelése, mert a felberes akkor szuboticei lakos volt.

Ulain-ügy

a magyar nemzetgyűlés előtt

A szociáldemokraták Ulain fogvatartása mellett

Budapestről jelentik: A nemzetgyűlés keddi ülésén *Nikovényi Jenő* előadó betértesztette a mentelmi bizottság javaslatát Ulain ügyében. Rámutatott arra, hogy *Ulain* in flagranti tettenérték a hatóságok, tehát a kormány nem sértette meg mentelmi jogát, amikor letartóztatta azt a képviselőt, aki kétségtelenül bűnös módon tört a magyar állam épsége ellen. *Eckhardt Tibor* utána a kisebbségi véleményt terjesztette elő, hangsúlyozván, hogy a nemzetgyűlésnek két kérdésben kell döntenie. Először abban, hogy fogva tartás-e továbbra is *Ulain*, másodsorban, hogy a nemzetgyűlés *utasítsa az illetékes hatóságokat, hogy szüntessék meg Ulain fogvatartását.* A szociáldemokratapárt részéről *Parhas István* képviselő szövege *Eckhardt* javaslatához. Kijelentette, hogy *pártja Ulain fogvatartását kívánja anélkül, hogy állást foglalna abban a kérdésben, hogy a mentelmi jogát megsértették-e.* A nemzetgyűlés *Ulain javaslatát elvetette.*

A szavazás után a mentelmi bizottság előadója ismertette az *Ulain-ügy* részleteit.

Zsombolya

német képviselője lemond mandátumáról

Elmer János dr. veszi át a mandátumot

Beogradból jelentik: A Német Párt körében Zsombolya átadása miatt nagy kedvetlenség uralkodik. A párt képviselői, akik mindent megtettek, hogy a határmenti német községet megmentésük az országnak, most hogy a határrendezés végleges elintézését nyert, megkezdték a *zsombolyai pártszervezet likvidálását.* Az egyik német képviselő nyilatkozata szerint Zsombolya parlamenti képviselője *Heinrich Péter* is lemond mandátumáról és követi az átcsatolt zsombolyaiakat Romániába. Mandátumát valószínűleg *Elmer János dr.* becskerekai ügyvéd fogja átvenni, mint megválasztott helyettes képviselő.

A vajdasági törvényszéki jegyzők a bírói törvény ellen

Tiltakozó gyűlést tartottak Suboticán

A készülő új bírói törvény ellen az ország bírói kara már vasárnap erősen tiltakozott a Beogradban megtartott gyűlésen. Mint ismeretes, a bírák azzal fenyegetőznek, hogy a rájuk nézve sérelmes új törvény életbe lépése esetén lemondanak állásaikról.

A bírák tiltakozása után kedden a vajdasági törvényszéki jegyzők is tiltakozó gyűlést tartottak Suboticán az új bírói törvény ellen. Eddig ugyanis egy 1922. évi rendelet értelmében a diplomás törvényszéki jegyzőknek a Vajdaság területén egy évi gyakorlatra volt szükségük ahhoz, hogy bírói vizsgára jelentkezzenek. Az új bírói törvény javaslata ezt az egy évet három esztendőre akarja feleltetni.

A keddi suboticiai tiltakozó gyűlésen képviseltették magukat a törvényszéki jegyzők az ország minden részéből. A gyűlés elkeseredett hangulatban folyt le. A jegyzők rámutattak arra, hogy az új bírói törvény rendelkezéseinek érvénybe-

lépése esetén lehetetlen lesz új bírói generációt nevelni, mert senki sem fog bírói pályára lépni ha három évet kell a bíróságoknál a rosszul dotált és önálló hatáskörrel nem rendelkező jegyzői állásban eltölteni a diploma megszerzése után.

A gyűlés elhatározta, hogy memorandumot dolgoz ki s küldöttségileg is arra kéri az igazságügyminisztert, hogy módosítsák az új bírói törvényjavaslatot és hagyják változatlanul a Vajdaság területére eddig érvényben volt rendelkezéseket.

A görög dinasztia trónfosztás előtt

Nagy köztársasági népgyűlés Athénben

Athénből jelentik: A köztársasági párt vasárnap nagy népgyűlést rendezett Athénben, amely a legteljesebb rendben folyt le. A népgyűlésen határozatot hoztak, amelyben a Glücksburg-dinastiát trónfosztották és a királyság intézményét megszüntetnek jelentik ki. A határozatban felszólítják a kormányt, hogy ebben az értelemben, a nép akaratának megfelelően javaslatot dolgozzon ki.

A népgyűlés határozatát közölték *Gonasz* miniszterelnökkel, aki kijelentette, hogy Venizelosz álláspontjának megfelelően sem ő, sem a kormány nem enged döntést, vagy puccsot az államforma kérdésében a december 17-iki választások előtt.

A törvényszéki jegyzők tiltakozása után a vajdasági ügyvédjelöltek is erősen tiltakozni készülnek a bírói törvényjavaslat ellen, mert az rájuk nézve is sérelmes rendelkezéseket foglal magában. Míg ugyanis eddig három évi ügyvédi gyakorlatra volt szükség a Vajdaságban, addig az új bírói törvény ezt a kötelező ügyvédi gyakorlatot hét évre akarja emelni.

Jogász-körökben annál is inkább remélik, hogy módosítani fogják a készülő bírói törvényt, mert az egész országban nagy a bíróhiány.

A választások során maga a nép határoz az államforma kérdésében és a döntés ebben a tekintetben a nemzetgyűlés feladata lesz.

Athóni jelentések szerint az egész országban egyre nagyobb mértékben nyilvánul meg a néphangulata a köztársaság mellett, úgy, hogy a republikánusok a nemzetgyűlésen a kétharmad többségre számítanak.

A kormány a köztársaság proklamálásának bizonyosságára való tekintettel előkészületeket tesz a királyi pár elutazására. *György király és Erzsébet királyné a döntés után a román királyi pár meghívására Romániába megy és ott fog letelepedni.*

Vallanak a budapesti bombamerénylők

Ekrazit a leányszobában — Pécsi ébredők gyártották a bombákat — Márfy beismerte, hogy ő helyezte el a bombát a francia követség kapujában

Budapestről jelentik: A budapesti rendőrség folytatja a bombamerénylők tottessének kinyomozását, illetőleg letartóztatását, mert a bombamerényletekben részes ébredők már régóta egytől-egyig ismerősek a budapesti rendőrhatalom előtt, amely annak idején csupán *elsőbb befolyások érvényesítésére eresztette szélnek a tetteseket.* Most, mint hirdetik, a magyar kormány az antantnak akar bizonyosságot adni konzolidációs törekvéséről, amikor a bombamerénylet tetteseit felkutattatja és letartóztatja, elsősorban persze Franciaországnak, amely állítólag budapesti követe után *erélyes rendcsinálásra hívta föl Bethleneket* azzal kapcsolatban, hogy a budapesti francia követséget is meglepték a notórius bombavető egy demonstrációs-bombával. A rendőrség eddig már letartóztatta *Adorján Gézá*t, az *Ébredő Magyarok Egyesülete* nemzetvédelmi osztályának vezetőjét, *Márfy Józsefet*, a IX. kerületi *Ébredőszövetkezet* titkárát, *Hesz Károly* egyéves önkéntest és *Christi József* pallért, akik valamennyien részesek voltak a *korábbi bombamerényletek* és tagjai annak a titokzatos 101-es bizottságnak, amely bombákkal igyekezett terrorizálni az ébredők ellenfeleit. Kedden a detektívek a 101-es bizottság három újabb tagját is elszállították, akiknek kihallgatása során kiderült, hogy

Hesz Károly pécsi ébredő szálította a bombákhoz szükséges anyagokat.

amelyet *Horváth Halas Antal* ugyancsak pécsi ébredő segítségével szerzett meg. Mindkettőjüket Pécsről felszállították Budapestre a központi rendőrséghez, ahol megkezdődött kihallgatásukat. Kiderítette a rendőrség, hogy *Hesz Károly*, aki német családból származik — az

anyja egy szót sem tud magyarul — Pécsen már több ízben szerepelt a rendőrség előtt *ébredő-bűntényekben.*

Horvát Halas Antal volt főhadnagy neve először az Erzsébetvárosi Kör elleni pokolgépes merénylettel kapcsolatban került szóba,

de akkor — miután bizonyítékok nem merültek föl ellene — *elő se állították.*

Hétfőn este a bombamerénylőkkel összefüggésben előállították a rendőrségre két tizenhét-huszeves előkelő urileányt,

akik a detektívek között zokogva haladtak föl a főkapitányság lépcsőin. Utánuk az egyik detektív csinos *kazettát* hozott, amelyet óvatosan és vigyázva tartott a kezében. Kiderült, hogy a detektívek a fiatal hölgyeknél tartott házkutatás alkalmával egy *kazettára* akadtak, amelyben ekrazitpatronok voltak felhalmozva. A hölgyek ezt a kazettát azért kapták az ügy egyik gyanúsítottjától, hogy tegyék el addig, amíg érte küldenek, vagy a kazetta átadója értük jön. Az ekrazittal töltött, csinos kis doboz egy fiatal leány szobájában volt elrejtve. A hölgyek esküdöztek, hogy *sejtelmük* sem volt arról, mi van a kazettában, meg se nézték és csak a rendőrségen tudták meg, hogy a fehér leányszoba milyen titkot rejtgetett. Hiába volt azonban kétségbeesett zokogásuk, könyörgésük, a két fiatal leányt a rendőrség *örízetbe vette* és őrszákára a főkapitányságon fogták őket.

A kazetta hét és fél kilogramm ekrazitot tartalmazott, ennyi robbanó- anyaggal városrészeket lehet felrobbantani.

A két előkelő leányról megállapították

ta a rendőrség, hogy már régebben részt vesznek a fajvédő-mozgalomban és barátai a nős *Adorján Gézának*, illetve *Márfynak*.

A kihallgatások során a letartóztatottak beismerték, hogy a multban elkövetett tizenkét bombamerénylet közül háromban szereplők volt,

de természetesen azokat a merényleteket vállalták, amikor a *bombák nem sülték el.* Az első gyanúsított, aki vallott: *Christi József* kőműves-pallér volt, aki beismerte, hogy a *Koháry-uccai törvényszéki palota* ellen tervezett merényletnél ő építette be a bombát az épület falába. A bomba zsinórját meg is gyújtotta, de a parafin vízes volt és a készülék ezért nem robbant fel.

Márfy József ébredővezér bevallotta, hogy a francia követség kapujában ő helyezte el a bombát,

amelyet *Hesz Károly* készített el *Márfy* bokréta-uccai lakásán. A bombák elkészítésénél segédkezett a két nő is. *Márfy József* a rendőrségen azzal védekezik, hogy *csak ijesztetni akart* és hogy a többi merénylethez semmi köze sincsen.

Horváth-Halás, a pécsi ébredő beismerte, hogy résztvett a törvényszéki palota ellen megkísérelt bombamerényletben. Bevallották azonkívül a letartóztatottak a *Rassay-Miklós Andor-féle bombák elküldésében való bűnrészességüket is.* Egybehangzóan

*Adorján Gézá*t vádolják a bombamerénylet értelmi szerzőségével, azonban az ébredő-vezér — aki tulzó radikális ébredő volt miatt még az ébredők egyesületéből is kilépett — *konokul tagad.*

A nyomozás az utolsó két esztendő során elkövetett következő merényletek ügyében folyik: az *Athenaeum-nyomda szétrombolása* (1921 október 25-ikén), az *Erzsébetvárosi Kör* elleni merénylet (1922 április 3), a *Ferenc József* laktanya, a *Postatakarék* elleni merénylet (június 10), az *Ébredők székháza* elleni merénylet (június 13), a törvényszéki fogház ellen, a *Fővárosi Operaszínház* ellen (1923 január 17) elkövetett merényletek, a *Keő-Kucsera-féle bomba*, amelynek ügyében ma volt éppen a törvényszéki tárgyalás, a *Rassay-Miklós Andor-féle bomba*, a *Club-kávéházi bomba* (június 30), a *páva-uccai zsidótemplom* ellen (november 9) és végül a francia követség elleni merénylet ügyében.

Kétezernégyszáz

hátralékos akta

Statistika a suboticiai járásbíróóság restanciájáról

A suboticiai járásbíróóság most becsátotta ki statisztikáját az elintézetlen pörös ügyekről. A jelentés szerint *2411 hátralékos ügyirat* leshzik elintézetlenül a járásbíróóságon. A hihetetlenül nagy restanciának az a magyarázata, hogy a járásbíróóság referenseinek nagy része lemondott állásáról, másrészüket pedig elhelyezték a suboticiai járásbíróóságról.

Hogy a harmadfélezer hátralékos akta feldolgozása mennyi ideig fog tartani, arra következtetni lehet abból az adatból, hogy *Kiszel Franjo*, a járásbíróóság új vezetője másfél-hónapos működése alatt 88 ügyet fejezett be *ítélettel*, ami valósággal rekord-eredmény. A suboticiai járásbíróóságon összesen három bíró működik, akik az *ujjonan indított pöröket* sem *győzik feldolgozni*, nem hogy a restancia elintézésére gondolhatnának. Ha valami csodálatos véletlen következtében mátol fogva teljes egy esztendőn keresztül nem indulna új pör a suboticiai járásbíró-

ságon, a bíróság mai apparátusával akkor sem lehetne készen egy év alatt a kétezeréves hátralevő ügy feldolgozásával. Minthogy azonban csodák manapság már nem történnek, új pörök pedig nyakra-főre indulnak, előrelátható, ha a suboticiai járásbíró hamarosan bele fog fulladni a restanciák tengerébe, ha a bírói létszám fölemelésével idejében nem segítenek a bajokon.

Egy cipészsegéd megölte az apját

Borzalmas családi dráma Szuboticán

Janovszki Péter tizenhét éves suboticiai cipészsegéd hétfőn éjjel szüleinek Kriva-ucca 15. szám alatti lakásán agyonverte apját, Janovszki János szabómestert, majd a gyilkosság után elment a második körű rendőrlaktanyára, ahol bejelentette a véres családi tragédiát. A rendőrség Janovszkit letartóztatta és nyomban megindította a nyomozást a gyilkosság körülményeinek kiderítésére.

A nyomozás folyamán megállapították, hogy a meggyilkolt Janovszki János delirium tremens-ben szenvedett, naponként nagymennyiségű bort fogyasztott el és éjszakánként, amikor az elfogyasztott ital hatása jelentkezett, dühöngési rohamokban meg akarta gyilkolni családját. Janovszki feleségét és gyermekeit több esetben a szomszédok mentették meg a dühöngő ember kezei közül.

Hétfőn délután Janovszki elment hazulról és csak estefelé érkezett haza ittas állapotban. Belépve a műhelybe, ott találta husz éves Erzsébet leányát, mire szitkozódni kezdett. A lármára Sebők Antal és Koleszán János szomszédai átszaladtak Janovszkiékhöz és hogy az ittas embert lecsillapítsák, borozni kezdtek vele. Később azonban Janovszki kényszerítette őket, hogy korcsmába menjenek. Erre mindhárman átmentek a Hosszu-uccában levő Belinovic-korcsmába. Innen tíz óraker távoztak el és Janovszki egyenesen haza tartott. Bement a műhelybe és a kályha hamujába elrejtett konyhakést magához vette. Majd lehuzta cipőjét és késsel a kezében odalo-

pódzott ahhoz az ajtóhoz, amely mögött családjá aludt. Ugyanekkor érkezett haza fia, Janovszki Péter, aki megdöbbenve vette észre apja szándékát. Igyekezett lecsillapítani, de amikor bementek abba a szobába, ahol az anyja és a gyermekek aludtak, az öreg Janovszki odaugrott felesége ágyához és a kezében levő kést bele akarta dölni. A fiu eléje állt, mire a dühöngő ember a leánya felé fordult. A gyermekek dulakodni kezdtek apjukkal, anyjuk pedig kiszaladt az udvarra és segítségért kiabált.

Szerb lap is sürgeti már a magyar színházat

A Zasztava szubvenciót követel a megnyitandó magyar színháznak

Noviszadról jelentik: A noviszadi radikálispart hivatalos lapjának, a Zasztavának keddi esti számában Szilpsevics Zsarkó, a noviszadi Szerb Kereskedelmi Bank igazgatója feltűnést keltő cikket írt, amelyben lándzsát tör amellett, hogy a magyar színházat engedélyezni kell és tekintetben teljesen a magyarság álláspontjára helyezkedik. A Zasztava eme objektív és tárgyilagosan megírt cikke annál meglepőbb, mert a lap éppen néhány nappal ezelőtt élesen tiltakozott a magyar színház engedélyezése ellen azzal az indoklással, hogy a magyarok mind kémek és kommunisták.

Szilpsevics Zsarkó igazgató említett cikkében többek közt a következőket írja:

— A múlt pénteken cikk jelent meg a »Zasztava«-ban, amely állást foglalt az ellen, hogy engedélyt adjanak magyar színházra, mert mindennap fognak el magyar kémek és a magyarok között kommunisták vannak. Ez nem ok, ezzel az indoklással a szerb színházat is becsukhatnák, mert éppen az utóbbi időben fogtak el néhány szerbet, akik Magyarország számára kémkedtek. A kommunisták között is van elég szerb még Oszterbiában is. Stejics és Rajics, a király elleni merénylet tettesei is szerbek voltak és nem magyarok. Ezek az argumentumok tehát, melyeket a magyar színház engedélyezése ellen hoztak fel, tíres trázisok és nem objektív

Amikor már nem bírták lefogni dulakodó apjukat, a fiu felkapott egy vízfordó dorongot és azzal több ütést mért apja fejére, aki az ütések következtében rövid szenvedés után meghalt.

A szomszédok valamennyien megerősítették a rendőrségen a család vallomását és elmondották, hogy Janovszki állandóan ütötte, verte családját és mindig azt hangoztatta, hogy kártja a családját. A rendőrség az ügyet áttette az ügyészséghez, ahol megindították a nyomozást.

elintézése ennek az igen fontos kérdésnek.

Minden sérelmet és minden ellentétet akkor lehet legjobban és legigazságosabban elintézni, ha bejelöljük magunkat a másik fél helyzetébe. Képzeliük el, mit csinálnánk volna mi abban az esetben, ha a magyarok elvették volna a mi szerb színházunkat, amely a magyar uralom alatt is itt fennállott. »De mi lojalis polgárok voltunk«, — mondhatnánk erre. Igen, lojalis polgárok voltunk, amikor bejöttünk Magyarországra, mert akkor volt egyházi és polgári autonómiánk. Amikor azonban elkezdtek jogainkat megnyirbálni, mi is demonstráltunk ez ellen és mi is harcoltunk azért, hogy más uralom jöjjön. Ha békén hagytak volna bennünket, nem lettek volna nálunk jobb polgárai Magyarországnak. Megelégedett ember, megelégedett nép nem zavarog és nem keres uralomváltást, hanem örül, hogy békességben élhet.

Minden buzában van konkoly a magyarok közt is akad, de azt is tudom, hogy a magyarok között, — a vajdaság magyarokra gondolok, — vannak becsületes, tiszta gondolkodású emberek, akik államunknak legjobb polgárai lesznek, ha megfontolatlan politikával nem taszítjuk el őket magunktól és nem kergetjük őket az agitátorok karjaiba.

Elmondja ezután a cikkíró, hogy jelen volt Temerinben a községi képviselőtestület tagjainak eskütelé-

nél, amikor a magyar pap figyelemztette az esküt tevőket, annak szentségére és arra, hogy esküjüket meg is kell tartani. Ezzel is bizonyítja, hogy a magyarok jó állampolgárok.

— A magyaroknak, — folytatja a cikk, — meg kell adni a színházat, mert nekünk is volt saját színházunk a magyar uralom alatt, sőt a magyar színház fenntartásához szubvencióval is hozzá kell járulnia az államnak. Ezzel szemben ellenőrzést kell gyakorolni a színház fölött, hogy olyan darabokat is adjanak, amelyek elősegítik a megbékélést a szerbek és a magyarok között. A mi pedig a kémeket és a többi zavaró elemeket illeti, azoknak ellenőrzést kell gyakorolni a közigazgatás alatt. Akik azonban folytatják destruktív és aktív az ország szétbomlását céljuk, azokat száműzzük. Így azután elérnénk azt, hogy a népek boldogok és megelégedettek legyenek.

A Zasztava szerkesztősége a cikket azzal a megjegyzéssel közli, hogy a multkorai támadó cikk után az audatur et altera pars alapján e kérdést a másik szempontból is meg akarja világítani.

Templomszentelés Kanizsán

Csiritz Ireny noviszadi görögkeleti püspök a felszentelésen

Szarakanizsáról jelentik: Vasárnap szentelték föl Szarakanizsán, ünnepélyes keretek között az újonnan restaurált görög keleti templomot. A felszentelési ünnepségre Kanizsára utazott dr. Csiritz Ireny noviszadi görög keleti püspök is, akit szombaton megérkezésekor ünnepélyesen fogadtak az állomáson. Csiritz Ireny püspök a délután folyamán, a városháza közgyűlési termében fogadta a tisztelgőket, majd hat óraker istentiszteletet tartott a görög keleti iskola dísztermében. Este Petrovics Jesta kanizsai görög keleti lelkes vacsorát adott püspök tiszteletére.

Probléma

Írta: Sz. Szigethy Vilmos

I.

Thurzó Sándor levele szeretett komájához, bókai Vukovich Mladenhez, intézve Neuzindra. (Saját kasszély.)

Édes öreg pajtikám, szeretett atyámfia! Távol áll tőlem a gondolata is annak, hogy megzavarjalak nagy és szent munkádban, már mint ami a cséplést jelenti, mert hiszen ilyenféleképpen élünk mindnyájan. Még mindig állom ugyanis régi megállapodásunkat, mely abban kerül az események homlokterébe, hogy lehetőleg nem igyekszünk egymás életét fölösleges oktalanságokkal — teszem azt, levélírással — megrövidíteni. Az eset azonban, amivel felrázlak nyugalmadból, megkeseritem nyári méhike-munkádat és rabolom idődet. — olyan rendkívüli, hogy hasonlót nem produkálnak annaleseink, amelyek szoros kapcsolatot teremtettek az idők folyamán a tükör s általában véve az üvegipar fellendülésével. Következésképpen jőzön, tisztos főre van itt szükség, mert csodót mond a legtökéletesebben gondolkodó fő is, ha megnyilvánulása nem társul egy nagy élet számtalan eseményét magába foglaló egyén bölcs tapasztalataival.

A rédegy tényállás a következő: Mint bizonyára hallottad hírét, ezen a nyomorult Árbóclakon vagyok kénytelen tengetni nyaramat

minden nemesebb szórakozás híjjával. Asszony volna elég, a betegség se látszik meg rajtuk annyira, mint ahogy ők állítják, de mit ér mindez, ha esti tíz óraker bezárik a vendéglőket azzal a középkori indoklással, hogy gyógyhelyen nem lehet mulatni. Ezen az időn túl a bagoly-nak sem szabad hahognia.

Már most mit csináljak? A korán fekvés épp úgy nem kényerem, akárcsak a korán kelés, anélkül már számosan belehaltak. Egy darabig egymagamban tanítottam a cigányt új nótákra, amíg tegnap végre felütötték hidra-fejük a Preznovszky fiuk. Erdőre alkuszunk és így kerültek ide, képzeltelhet, mennyire megörültem nekik. Legalább embert látok, akivel össze lehet mérni a kardot, — vagy mondjuk, békés télen-ségben a poharat.

A megfelelő terepet egy vöröshaju pincér fedezte fel. A vendéglő ugyanis hegyoldalba épült s tartozéka egy hajdani várnak. Aránylag kevés költséggel alakították át, amely spórolást fölülte alkalmas volt azzal indokolni, hogy kegyelettel muszáj ápolni az ősiséget. Hát ennek a várnak a lovagterme mélyen benn fekszik a hegyüregben, simára van csiszolva a szikla-fala, hallatlanul vastag tölgyfaajtó a bejárata. A világítása ugyanolyan, mint az egész fürdő s amilyen még a vitez kurucok idejében volt.

Hát ide hurcolkoddunk be cigányostul, italostul s hogy a fürdőbiztos-szolgabíró kihágási eljárás alá ne vonhasson, ravasz csellel bevon-

tuk őt is társadalmunkba. Azt hitetük el veled, hogy a természettudomány szolgálatába szerződve ki kell tapasztalunk az akusztikát.

Az éjszaka eseményeinek leírásával nem fárasztalak. Adandó alkalmal, ha a télen fölkereslek saját kastélyodban, bővebb eszmecsere keretében a végükre járhatunk azoknak is.

Elégdj meg annyival, hogy bebizonyult, amit már számtalanszor volt szerencsém hangoztatni: aki nem győzi az italt, térjen át az aludt-tej rendszerére. Az én társaságom ugyanis már reggel hat óraker holtreszeg volt s mivel semmit sem utálok annyira, mint a részeg embert, — fogtam magam és hazamentem. Jó kedvem lévén azonban, a cigányok elkísértek, fülembe huzván ama dallamot, amelyek tényként állapítják meg, miszerint azért, amért iszok én, nem vagyok még piszok én.

Ma aztán nekem rontanak a hidrák, elneveznek minden elnevezhetőnek, térdig gázolnak a becsületemben, a végén pedig megvádolnak azzal a gyalázatossgal, hogy megszöktem a társaságból.

Szeretett öreg komám, hát ez több annál, mint amit elbírt egy érzékeny lélek. Sokáig tündöttem, milyen elégtételt szerezzek a meggyanúsításért, míg végre eszembe jutottál te, nemzetségünk fenkőit lelki tagja, akinek szava vitás esetekben döntő sullyal nehezedik a tárgyalóság serpenyőjébe.

Említtelek is azonnal mint vég-

só, helyesebben jogerős fórumot s konstátalom, hogy a neved általános szimpátiával találkozott.

Már most légy oly kegyes, döntésel ebben a súlyos ügyben, mi föltétlenül belenyugszunk a határozatodba. A kérdés a következő:

Megszökik-e a mutató társaságból az, aki reggel hat óraker holtreszeg társaságot hagy hátra, míg ő maga a teljes cigánybandával ereszkedik utra. (S'akit, mellestleg említve, ezen ténybeli cselekedetért kihágás tárgyában följelent a cirkáló csendőr.)

Tudom, hogy nagy áldozatot követelek tőled, amiért épp ebben a rendkívüli évszakban rabolok el súlyos perceket drága idődből; hogy teszem azt ilyenkor, amikor a cséplőgépeiden kívül már eleven emberrel nem állasz szóba, — azonban becsületbeli ügyről van a szó, a becsület pedig mindeneken felül áll.

Jóságodat előre is hálásan köszöni szerető, ölelő Sándor öcséd.

II.

Bókai Vukovich Mladen dringend sürgönye Thurzó Sándor furdóvendégnek Árbóclakra.

Leveled homályos. Nem mértetem, hol voltak távozásodkor többiek: asztal mellett, vagy alatta? Maga a tény, hogy teljes cigánybandával elvonultál, sőt ezt megengedték, melletted döntene, ha tudnám, mi történt hazatérésed után cigányokkal? Egyébként teljes társaság visszatartandó igazság földerítésére irányuló holnapi megérkezésésemig.

A templomot vasárnap délelőtt tíz órakor szentelték föl. A felszentelésen részt vettek Martonos, Novakanizsa, Keresztur és Senta görög keleti hitközségeinek képviselői is. A felszentelési ünnepség délután egy óráig tartott, utána a gárdakörben két-százterítéses bankett volt a vendégek tiszteletére. Este nyolc órakor műkedvelő színelőadás és hangverseny fejezte be a felszentelési ünnepséget.

Csirics Ireny püspök még a vasárnap folyamán visszautazott Noviszadra.

CIRKUSZ

A dinár a finisben

Színhely egyik előkelő budapesti mulatóhely. A dán, holland és egyéb terézvárosi táncosnő után a színpadra léptek a női biciklisták. Ezek a női biciklisták olyan kerékpáron versenyeznek, amely egy helyben forog és egy elhúzó sebességmérő jelzi a méterek számát. nagyon izgalmas az egész. Három kisasszony meztelen combokkal felül a gépre, hogy megfussák az ezer méteres távot. A nagyérdemű közönség figyelemmel kíséri a verseny sorsát, mert egy hatalmas korongon állandóan látni, hogy melyik gép milyen gyorsan megy.

Mi egy pályában ültünk dr. Szubotical Barátommal és néztük a dekoltált hölgyeket. Az első versenynél a hölgyek nyeregbe szálltak és a konferencier bejelentette, hogy lehet fogadásokat kötni. A nagyérdemű közönség nem élt ezzel a joggal. A konferencier azt kijelentette, hogy a győztesnek szabad tiszteletdíjakat felajánlani. Dr. Strömann Alfonz erre átadott tízezer koronát a győztesnek. A pesti közönséget csak meg kell indítani. Pár perc alatt ötvenezer koronát jegyeztek a győztesnek a pályások szmokingos vendégei. Meg is indult a futam. A hölgyek örült gyorsan hajtották a pedált. Végül egy lengyelesen hangzó nevű kisasszony jött be elsőnek. Mélyen meghajolt és átvette a díjakat. A zenekar tust huzott, a főur gratulált a hölgynek, nagyon ünnepélyes pillanat volt. Ezután jött a második futam, amelynél szintén ötvenezer koronával dotálták az első és végül a harmadik futam, a döntő, amelyiknél, mint a címből látható a finisben a dinár érvényesült. Ez így történt:

Dr. Szubotical Barátom abban a pillanatban midőn a konferencier bejelentette, hogy a döntő futam győztesének huszezer, majd tízezer koronát ajánlottak fel, kivett a tárcájából egy száz dinároszt és így szólt:

— Száz dinár a harmadiknak.
— Tessék? — ijedezett a konferencier.

— Száz dinár a harmadiknak
— Hiszen csak három hölgy versenyez.

— Éppen azért. Az elsőnek ugyanis meg van az erkölcsi diadala.

Asztalunk a jugo asztal adakozni kezdett úgy, hogy a futam előtt a konferencier így jelentette be.

— Ötvenezer korona jutalom az elsőnek, háromszáz dinár a harmadiknak.

A hölgyek kértek a főpincértől egy esti lapot, megnézték hogy áll a dinár és erre megindult a verseny. Hétsszáz méterig együtt haladtak a küzdő felek, ekkor kezdődött a finis. Az előbbi két futamban ilyenkor nem lehetett látni, a kerekek olyan gyorsan haladtak. Most egyszerre csak azt vettük észre, hogy a pedál nagyon lassan kezd forogni. Általános derűtség. Egy hang bekiáltott:

— A hölgyek lazálnak....

Ez volt a helyes kifejezés. A hölgyek valóban elkezdtek lazálni. Egy ilyen női biciklista pláne ha átfutja az esti

lapokat — hamar tisztában van azzal, hogy jobb üzlet harmadiknak lenni 300 dinárért, mint elsőnek ötvenezer magyar koronáért. Mit folytassam a versenyt! Az utolsó száz méteren már olyan lassan haladtak a hölgyek, hogy minden pillanatban azt kellett hinni, a gyanútlan nézőnek, hogy megállnak a gépek. Végül a lassusági versenyben egy fejlett combu lila dresszes campionnak sikerült győzni, azaz sikerült harmadiknak lenni.

Mindenki nagyon megvolt elégedve a versennyel, csak dr. Szubotical Barátom

méltatlankodott nevetve a konferencier-nak.

— Mégis csak hallatlan, hogy elvész az egésznek a sportszerűsége. A versenyzők lemondanak az elsősegről csak hogy több pénzt kapjanak....

A konferencier hivatalos hangon mondta:

— Ne tessék hinni nagyságos uram. A verseny komolyan megy, a hölgyek csak mókáztak ezzel a lemaradással. Nem fontos azoknak a pénz kérem. Ugyis osztóznak a végén....

Stella

„A főtéren lévő fákön hat holttest függött”

Hötendorfi Conrad emlékiratai

Conrad volt vezérkari főnök emlékirataiban közlésezi Kövess gyaloglósági tábornok egyik levelét. Kövess ezt a levelet szeptember 7-én írta. Ezt mondja benne többek között:

Amikor Lembergben az élelmiszerek összeszedéséhez fogtunk, a raktárakat petróleummal leöntötték és a 3. hadsereg parancsnokságának rendelete értelmében az egészet elégették. Még 5-én is igen jól beszerezhetünk volna Lembergben az élelmiszereket! Borzasztó ez a fejletlenség! Az ember a haját szeretné kitépni! Éppen ilyen fejletlenül ürítették ki Lemberget. Még 8000 fegyver maradt ott, amelyet, különböző szervek jelentése szerint, meg lehetett volna menteni. A magasabb parancsnokságok azonban a legnagyobb titokban hagyták el Lemberget, anélkül, hogy a szükséges parancsokat kiadták volna. Nekünk mindenekelőtt férfiakra van szükségünk. Egyenruhában járó öregasszonyok és neurasztériások megölnék bennünket.

Ez a Kövess-level sok mindent megmagyaráz, ami a háború folyamán érthetetlennek látszott.

Ugyanakkor a Lemberg közelében lévő századok már három nap óta nem kaptak élelmet. Mikor a visszavonulásra parancsot kaptak, a Kövess levelében említett élelmészeti raktárak előtt kellett elvonulniok. A raktárak már épp akkor halmozták föl az élelmiszereket, ruhákat, hogy — mint az egyik ott szolgálatot tel-

jesítő tiszt mondotta — *petróleummal leöntésük, azután fölgyujtsák.* Így akarták megsemmisíteni, nehogy a beözönlő oroszok kezébe jusson. Mikor ezt megtudták, a parancsnokló élelmészeti őrnagytól kértek élelmet és ruhát a napok óta éhező és lerongyolt századok.

— De kérem — felelt az őrnagy és gúnyosan mosolygott a kérésen — *nekem parancsom van mindent elégetni. Az elégetendő élelmiszereket és ruházati tárgyakat már jegyzőkönyvbe foglaltam, a jegyzőkönyvet a bizottság alá is írta, le is pecsételte: én a jegyzőkönyvet meg nem hamisíthatom.* A legnagyobb sajnálatomra nem adhatok önnek semmit, az élelmiszereket parancs szerint el kell égetnem....

Conrad egész vezérkarával a harcteret is meglátogatta.

Grodek — jegyzi fel a harctéri élményeit — félig le volt égvé, amikor odaérkezünk. A főtéren lévő fákön hat holttest függött. Ezeket halálra ítélték. Kettőt azért, mert árulók voltak, négyet pedig azért, mert *halottakat és sebesülteket kiraboltak.*

A Strade-hegyláncról ezeket írja: — A Strade elzárta a kilátást Észak felé. Arra északfelé voltak az én fiaim, Ervin és Herbert. Mikor arrafelé pillantottam, eszembe jutottak s életükért a legforróbb jókívánságot küldöttem feléjük. Akkor még nem sejtettem, hogy az egyikük már hősi halált halt és a temetőben nyugszik....

Megoldatlan a német kancellárválság

Albert kancellár visszaadta megbízatását

Berlinből jelentik: Albert kormányalakító kísérlete minden oldalon meghiúsult. Albert — mint ez előrelátható volt — kedden visszaadta a megbízatását Ebert elnöknek, aki — politikai körökben úgy tudják — feloszlatta a birodalmi gyűlést és a választásokig direktoriumot nevez ki Németország élére.

Albert kudarca teljes. Mindszok a pártpolitikusok, akikhez fordult, kivétel nélkül visszautasították a felajánlott tárcát. A polgári pártok ugynevezett „polgári blokkot” alakítottak, amelyhez a bajor néppárt is csatlakozott. Ennek a csoportosulásnak az a célja, hogy alapot találjon a koalíciós kormány megalakításához. Ugy tervezik, hogy összeállítanak egy kész kormánylistát és teljes miniszteri névsorral lépnek a birodalmi elnök elé. A mozgalom vezetői hétfőn már fel is akarták keresni Ebertet, hogy bejelentésük neki az új alakulást, Ebert azonban a küldöttséget nem fogadta, ami a polgári pártok körében kínos feltűnést keltett.

A polgári pártok Alber kancellársága ellen erőlesen állást foglaltak azzal, hogy nem tudja biz-

tosítani Németország rendjét és nyugalma olyan politikus, aki mögött nem áll a parlamenti többség. Ez is egyik oka volt a visszalépésének.

A kommunista párt Seecht főparancsnok ellen

Berlinből jelentik: A kommunisták folytatják nyílt ellenszegüléseiket Seecht tábornoknak, mint a végrehajtó hatalom birtokosának intézkedése ellen. A németországi kommunista párt egyik határozatából kiviláglik, hogy a tábornok által fölösztatott kommunista párt továbbra is fennáll és folytatja arra irányuló törekvését, hogy Németországban kivívja a tanácsköztársaság rendszerét. A fölösztatott kommunista központ helyébe direktoriumot állítottak fel.

Megjelenhetnek a bajor szocialista lapok

Münchenből jelentik: A bajor állami főbiztosság azonnal kezdő hatállyal Bajorország és a birodalom részére is intézkedést léptetett életbe, amely megszünteti a november 15-iki rendelet tilalmát az államra veszélyes nyomtatványok terjesztése ügyében. Az új rendelet a kerületi főnöksége-

ket és a müncheni, meg a müncheni rendőrigazgatóságokat hatalmazza föl arra, hogy megállapítsa azoknak a szocialista újságoknak és folyóiratoknak a jegyzékét, amelyeknek újból való megjelenését megengedik. Az új rendelet következtében a Müncheni Post előreláthatólag már holnap megjelenik.

A jóvátételi bizottság csütörtökön tárgyalja Németország előterjesztéseit

Párisból jelentik: A jóvátételi bizottság csütörtökön tárgyalja Németország képviselőinek előterjesztését a szakértői bizottság megalakítása ügyében, továbbá a düsseldorf-i megállapodásokat a német nagyipar képviselőivel.

HIREK

— A román-magyar tárgyalások. Bukarestből jelentik: A magyar-román bizottság jogi ügyekkel foglalkozó albizottsága elfogadta a foglyok kicserélésére vonatkozó román tervezetet. A pénzügyi kérdésekkel foglalkozó albizottság tárgyalás alá vette a budapesti román letételekre vonatkozó magyar javaslatot. A román delegáció ellenjavaslatot fog előterjeszteni. A hétfői tanácskozáson a letételek kategóriáiról és a valutáris kérdéstről tanácskoztak. A tárgyalást folytatják.

— Szemlét tartottak a dunai flotta felett. Noviszadról jelentik: Hétfőn Noviszadra érkezett Brica Dragutin, a hadiflotta főparancsnoka és szemlét tartott a noviszadi dunai flotta felett. A flottafőparancsnok hétfőn este utazott vissza Beogradba.

— Baldwin megválasztották. Londonból jelentik: Baldwin miniszterelnököt a bewileyi választókerület megválasztott képviselőjének jelentették ki, miután ellenjelölt nem lépett föl.

— A pancsevői rendőrfőkapitány a magyar filmfeliratok ellen. Pancsevőről jelentik: Krisztics pancsevői rendőrfőkapitány, akét felfüggesztése után a belügyminisztérium helyezett vissza állásába, rendeletet adott ki, amelyben megtiltja a moziknak, hogy a szerb szöveg mellett magyar kísérő szöveget is vetítsenek. A mozikos tiltakozni készülnek a belügyminiszternél a sérelmes rendelkezés ellen.

— Megszűnik a zagrebi lakáskiutató hivatal. Zagrebből jelentik: A lakáskiutató hivatal, amely a Zagrebba érkezett idegenek számára lakásról gondoskodott, december 1-én beszünteti működését.

— A szubotical újságírók estélye. A szubotical újságíró-szekció kedden délután választmányi ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy az idei újságíró-estélyt nem mint kezdetben tervezték, december 8-án tartják meg, miután ugyanaznap a Vörös-kereszt Egylet rendez koncertet, hanem az újságíró-estélyt december 15-ikén, szombaton este rendezik olyan nivós és gazdag műsorról, amely az újságírók estélyét a szezon legelőkelőbb hangversenyévé fogja avatni. A részletes műsört legközelebb fogjuk ismertetni és az a legkényesebb igényeket is ki fogja elégíteni. A műsört tánc fogja követni.

— Egészségügyi előadás Szremszki-Karlovácon. Noviszadról jelentik: Dr. Markovics Lázár noviszadi közegészségügyi osztályfőnök hétfőn Szremszki-Karlovácon egészségügyi előadást tartott a tuberkulózisról.

— **Értekezlet az új illetéktörvény végrehajtása ügyében.** Megírtuk, hogy a suboticei járásbíróság vezetője november 28-ra, szerdán délutánra értekezletre hívta meg a suboticei bírákat, ügyvédeket és azokat a pénzügyi tisztviselőket, akik a bírósági vonatkozású illetéktörvényeket intézik, hogy közösen megbeszéljék az új illetéktörvény végrehajtásának módjait, mint értesülünk, ezt az értekezletet nem november 28-án, szerdán, hanem hétfőn, december hó 3-án tartják meg.

— **Kijavítják Baranyában a megyei utakat.** Batimáról jelentik: A baranyai megyei utak javítását a legközelebbi napokban megkezdik. A Darázs község felé vezető út, mint legelhanyagoltabb kerül először sorra. A javítás költségeit megyei adókból fedezik. Az utak rendezésével a baranyai régi kérése teljesül.

— **Szerelem és kiutasítás.** Noviszdai jelentés szerint az oltani rendőrség kiutasította Metz György magánhivatalnokot, mert egy leányt, aki nem akarta meghallgatni szerelmi vallomását, lelövélssel fenyegetett.

Békebeli történet

*Frász urnak jött a hivatalba
Egy kedves névtelen levél,
Mely közli vele azt, mit ő má.
Ugyis hosszabb ideje vé:
Hogy esténként, míg kávéházban
Tölti idejét helyesen,
Szórakozás tekintetében
Nem marad el mögötte neje sem.*

*Frász ur ezért a hivatalból
Mánap korábban tér haza
És hogy a fölépést mellőzi,
Abban neki van igaza.
A hátsó feljárón surran fel
És a konyhaajtón benyit.
A cseléd ijedten sikti, de
Frász ur lábával jól belétiennyit.*

*A kulcslyukon bekandikál, ám
Fejébe az út most szeged,
Hogy najével kikapcsolásban
Meglát bent egy tőherceget.
Frász ur diszkrétén vonul vissza,
Mert tudja azt, mit tudni kell,
S vigasztalólag szól magában:
»Legelőbb nem parasztosodik el.«*

dló.

— **A sentai Szokol kabaré- és torna-estélye.** Sentáról jelentik: A sentai Szokol december hó 1-én, szombaton este az Eugén-szálló nagytermében műsoros kabaré- és tornaestélyt rendez.

— **A nagybirtokok maximálása.** Az agrárreformügyi miniszterium a legközelebbi napokban — az osajeki agrárhivatal értesülése szerint — bizottságot küld ki Szlovéniába, melynek az lesz a feladata, hogy a nagybirtokok maximális nagyságát a helyszínen megállapítsa. A bizottság munkáját állítólag **Simonovics agrárreform** miniszter személyesen fogja felügyeletesen irányítani. Ugyanilyen bizottságot küldenek ki a Vajdaságba is.

— **Kirakattolvaj gyermekek.** Osijekről jelentik: A Gerard-féle bazár egyik kirakatát a déli órák alatt három 13 éves gyermek feltörte és 700 dinár értékű játékszereket loptak ki onnan.

— **Revolveres villanyszerelő.** Noviszdáról jelentik: Hétfőn este a noviszdai **Orient** szálló előtt összeszóllalkozott **Farkas József** villanyszerelő és **Bozsics Jován** villanyszerelő. A veszekedés hevében Bozsics revolvert rántott elő, de mielőtt használhatta volna, a lárnára odaérkezett rendőr leszerelte. Bozsics ellen megindult az eljárás.

— **Még egy halottja van a noviszdai tömeggyilkosságnak.** Noviszdáról jelentik: A szombaton éjjel Noviszdán történt tömeggyilkosság áldozata, a súlyosan megsebesült **Sarmatov Alexander**, a kórházban kedden délelőtt belehalt sérüléseibe. **Prihodosenko** nyolcadik áldozatát szerdán fogják eltemetni.

Kérem. A zsidó népkönyha vezetősége kéri a jószívű embereket, hogy **őszai bevásárlásuk** alkalmával ne feledkezzenek meg a népkönyha szegényeiről. Zöldséget, főzelékféléket, burgonyát, a legkisebb mennyiségben is hálásan fogadjanak. Cím: Zrinjski trg.

— **A noviszdai vasútfelújítás szarkái.** Noviszdáról jelentik: A rendőrség hétfőn letartóztatta **Koholcsarov Boris** és **Ivanov Iván** vasúti öröket, akik a vasúti raktár árúit rendszeresen megdézsmálták. Noviszdán eddig tizenkét vasúti őrt tartóztattak le lopás miatt.

— **Lovagiatlan elégtétel a pletyka miatt.** Noviszdáról jelentik: **Mihajlovics Lázár** noviszdai hentesmesternek tudomására jutott, hogy a vele egyházban lakó **Ridzsinka Jovánka** megrágalmazta feleségét. Hétfőn este bement **Ridzsinka Jovánka** lakására és kérdőre vonta, majd letépte a földre és összeverte. Utána megkérdezte, hogy ki pletykált még a feleségére, mire a megvert asszony az ugyanabban a házban lakó **Lallin Milicát** nevezte meg. **Mihajlovics** erre bement **Lallin** házához is és **Lallin Milicát** hajánál fogva lerántotta a földre és összegázolta. A súlyos sérüléseket szenvedett asszonyok feljelentésére a rendőrség letartóztatta **Mihajlovicsot**.

— **Kirabolták Rippl-Rónai festőművész villáját.** Kaposvárról jelentik: Szombaton a kaposvári rendőrség feljelentést tették, hogy **Rippl-Rónai**, az ismert festőművész családjának villáját a család távollétében ismeretlen tettesek kirabolták. A család ugyanis Budapesten tartózkodott s **Rippl-Rónai** csak most érkeztek vissza somogyi birtokukra. A villát teljesen kifosztva találták. A villa a Rómahegyen van, a mely teljesen elhagyatott s a betörők kényelmesen végezhettek el munkájukat. Megállapították, hogy huszonötmillió értékű holmit hordtak el az épületből, de még nagyon sok kárt is tettek a szobákban. A nyomozást azonnal megindították, de még ezideig nem tudták a tetteseket kézrekeríteni.

Ne mulassza el megkeresni a **Kuluncsics-féle** vendéglő a Csirke-piacon, a hol meggyőződik róla, hogy a legjobb és legolcsóbb házikosztót kaphatja. Abonenseket elfogad.

Paraszt kisaszony. ezt a kltünő énekes és táncos népszínművet játssza vasárnap este a Városi színházban a Müpartolók Köre kltünő gárdája. Főbb szerepeket játsszák **Bujdosóné, Pietschné, Kovács Mancs, Bónis Etus, Papp P., Turzay M., Bujdosó és Gabrics.** Jegyek kaphatók.

— **Elfogott tolvaj.** Becskerekéről jelentik: A perlaki csendőrség letartóztatta **Csartes István** perlaki földmivest, aki több bűntársa segítségével a környékbeli legelőről juhokat és sertéseket hajtott el, amiket aztán a szomszéd falvakban eladott.

Tündérelőadás fognak pompázni december hó 6-án a Barány-szálló összeszes termében, ahol a Sand kulturszakosztálya kabaréval egybekötött Mikulás-estélyét rendez.

Ezüst antiktárgyak a Kurir aukcióján vásárolhatók.

Fox-bloust, tangót (polka Argentina), jávát, onduládát tanít **Landau Juliska,** Wilsonova ujlca 38. Balettre növendékek felvétetnek.

— **A mezegezesi bíró páre.** Kedden a suboticei törvényszéken **Paylovičs István** törvényszéki elnök büntető tanácsa tárgyalta **Szűcs János** mezegezesi törvénybíró ügyét, aki személyes szabadság elleni vétségrel volt vádolva, mert **Torma Mária**t lecsukatta. A tárgyaláson kiderült, hogy **Torma Mária** a bírót súlyosan megsértette és botránysosan viselkedett, amiért a bíró egy órára lecsukatta, amíg lecsendesedik. Az államügyész a tárgyalás befejezésekor eljuttatta a vádat és a bíróság beszüntette az eljárást **Szűcs János** ellen.

Régi órák különben értékesíthetők a Kurir aukcióján.

Antik arany és ezüst ékszerek feltűnést fognak keltetni a Kurir aukcióján.

KÖZGAZDASÁG

Séta a suboticei kirakatok közt

A nagy városokban külön szórakozás, külön látványosság, külön ipar: a **kirakatok**. Karácsony előtt nemcsak mintavásár, hanem iparművészeti produkció is az üzleti utcák fényes kirakatai sora. Subotica ebben a tekintetben eddig nem igen hasonlított a nagyvárosokhoz. Mostanában azonban mintha valami változás történt volna át e tekintetben is Subotica.

Sétára indultam vasárnap este a suboticei kirakatok között. Nagy csomó kíváncsi bémésködött a pazar **kvilágítású kirakatablakok** előtt. Elsőnek **Sági Illés** fűszer- és csemegekereskedését kell megemlíteni, akinek kirakatai valóban művészi élvezetet nyújtanak a nézőnek. Karácsonyi kirakatai a legszebbek a városban, tele a háztartásban szükséges mindenféle jóval. A leggyyszerűbből a legintenzívusabb keleti exotikus csemegéig minden megtalálható itt és a nézők tömege a késő esti órákig álldogált a dus kirakatok előtt.

A **Löwy Testvérek** divatruháza már messziről magára vonta a járókelők figyelmét. Nagy szőnyegdíszítés, kosztüm-, szövet- és divatcikkkel városzerte óriási feltűnést keltettek.

A **Székely és Vujkovičs cég** kirakatait — ugyanazgy a **Sági-féle** filiszterizletét is — a legdivatosabb, legjobb suboticei kirakattervező **Tápai József** rendezte, aki a cég szolgálatában áll. A hatalmas beltéri kirakatok előtt nagyszámu elegáns közönség gyönyörködött a százszínnű, szebbnél-szebb női- és férfiszövetekben, selymekben és más finom divatcikkben.

Hangszerkereskedés talán még sohasem okozott olyan óriási feltűnést, mint a jónévtű **Kain-féle** hangszerüzlet kirakatai, amelyekben egyes elrendezésben **hátszáznál több harmónika** van felsorakoztatva.

Valóságos szenzációszámba mentek a **Petyerics Dániel** női divatkereskedés kirakatai. A speciálisan bonyolult-selymekből kezdve a legújabb és leginternacionálisabb izület is kielégítő divatcikkékké, ruha és kosztüm szövetekéig minden fel volt itt halmozva.

A **Reitter-drogéria** kirakatai is sok érdeklődést vonzottak. Látható volt a híres **»Rumato!** is, a tulajdonos saját találmányu kltünő rumpótója, amely találmány iránt már országsszerte nagy és komoly érdeklődés mutatkozott.

Izléses és nagy látványosságot nyújtó volt a **»Delka«** cipőüzlet kirakata is, tele szebbnél-szebb női és férfi cipőkkel.

A **Vukovičs Gerő-féle** férfi divatruház kirakatai a legmodernebb és

legváltozatosabb karácsonyi kirakatok egyike. A híres üzlet áruinak többszáz barmulója akadt, akik sokféle gyönyörökdeket a szebbnél-szebb divatcikkben.

Valóságos kalaperdőben volt alkalma gyönyörködni annak, aki vasárnap este a **Weisz Henrik-féle** kalapüzlet előtt haladt el. A legfinomabb téli velur-kalapoktól a legszebb szövetalapokig minden látható volt itt.

A legtekintélyesebb és legmodernebb könyvkereskedés, a **Vig Zs. és Fia** könyv-, zenemű- és papírruház kirakataiban ott láttuk a legfrissebb könyv- és kottaszencziókat. A nagy művész gondallal összeállított kirakatok tulajdonosainak kulturális jóizlését árulták el.

A **»Just«** papírruház gazdag és változatos kirakatai is nagy feltűnést keltettek.

Heiduska Mariska női kalapüzletének kirakatai előtt az elegáns suboticei hölgyvilág színe-java gyönyörködött a szebbnél-szebb kalapokban

TŐZSDE

Noviszdai terménytőzsde, nov. 27-én. Összesen 56 vagyon áru kelt el. Pórforgalmat a tengeri képezte. Buza 300—302.50 dinár, szeremi 315 dinár. Tengeri 200 dinár. 0-ás dupla fogós 510—517.50 dinár, egyszer fogós 507.50 dinár. Zab duplikát kasszával 215 dinár. Korpa goromba 170 dinár, papirszákban 115 dinár.

Beograd nov. 27-én. Zárlat: Amsterdam 33.80—33.65, Bécs 0.1249—0.1247, Brüsszel 417—415, Budapest 0.475, Bukarest 43.50—43, Genf 1547—1545, London 386—384.50, Milano 383—382, Newyork 88.25—88, Páris 481—480, Prága 256.75—256.50, Szalonki 138.

Zagreb, nov. 27-én. Zárlat: Amsterdam 33, Bécs 0.12575—0.12515, Brüsszel 439—425, Budapest 0.47—0.45, Bukarest 46—45, Genf 1545—1540, London 386.50—385.50, Milano 384—383, Newyork 88.50—87.75, Páris 480—475, Prága 258.25—257.50, Szófia 67.50.

Zürich, nov. 27-én. Zárlat: Berlin 100 billióra 75 frank, Newyork 571 (572.50), London 25.01 (25.01), Páris 30.95 (31.15), Milano 24.77 (24.82), Prága 16.65 (16.7250), Budapest 0.0305 (0.0303 1/4), Beograd 6.52 (6.50), Bukarest 2.92 (2.80), Szófia 4.40 (4.80), Bécs 0.0080 háromnegyed (0.0080 háromnegyed).

Budapest, nov. 27. A devizaközpont hivatalos árfolyamai: Beograd — Dinár 228—242, Bukarest — Lei 106—119, Newyork — Dollár 20080—21050, Prága — Szokol 580—624, Varsó — Lengyel márka 0.35—0.55, Bécs — Osztrák korona 28.15—30.35.

Értéktőzsde. A bankközi magánforgalomban az üzlet árfolyamok indult. Délelőtt ismét magasabb árfolyamokon történtek üzletkötések. A magánforgalomban állítólag előfordult árfolyamok (ezer koronában): Magyar Hitel 675—695, Osztrák Hitel 151—153, Hazai Bank 275—280, Lloyd Bank 24, Földhitel Bank 350, Leszámitoló Bank 130—132, Kereskedelmi Bank 1400—1420, Pesti Hazai 4900—5000, Csehbank 28, Angol Magyar 98—100, Borsod-miskolci górnaiom 125, Concordia 82—84, Viktoria malom 485—490, Köszén 2850—2950, Urkányi 1825, Salgó 690—700, Drasche 412—418, Ganz Danubius 6000, Lipták 27—28, Schlick 128—139, Rima 110—118, Hofherr 210—220, Baróti 20.5, Cukor 3650—3800, Szalámi 30—31, Izzó 610—620, Mútragya 260—270, Mezőhegyesi cukor 400—415, Nasici 2400—2450, Ofa 590—600, Viktoria butor 15, Hazai fa 195—205, Szlavonia 86—88, Államvasut 435—450, Déli vasut 115—120, Trésszi 135, Atlantica 65.

Margot Likörgyár Sombor legkiválóbb rum, konyak és likőr különlegességek egyedüli beszerzési forrása.

NYILTTÉR.

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy
Komlós László
 cégünkben békés uton kivált. Cégünk változatlan
 marad.
 Subotica, 1923. november 27.
 8979 **Braća Komloš,**

Alulírott Kovács György Szt.-Károlyan Kralj
 Petar ulica 21. szám alatt levő vendéglőjét a mai
 napon átvettem. Felhívom a műveleztőit, hogy eset-
 leges követeléseiket nálam 8 napon belül jelentsék
 be, mert a későbbi bejelentéseket nem veszem
 figyelembe.
 8903 **Heredi József**

Hajlított székek és egyéb hajlított buto-
 rok állandó nagy raktárak
 Tvornica Savijenog Pokucstva d. d. kizá-
 rólagos képviselője
HEMLER PÉTER utódánál
 Novisad, Safarikova ulica az evang. templommal
 szemben. 8693

Győződjék meg

mindenki, hogy **Sági** fűszer és csemege ke-
 reskedésében az árak olcsóbbak, az árak leg-
 jutányosabbak és a kiszolgálás a legfigyelmesebb.
 Állandó kiállítás mikulásra és karácsonyra szük-
 séges cikkekből. Karácsonyig állandóan nyitva.
 Subotica. 8831 Telefon 448.

KÁTRÁNYFEDŐLEMEZ
KÁTRÁNY
KARBOLINEUM

FACEMENT és minden egyéb építés' anyagot
 ajánl:

"GRADIVO" ZAGREB
 Bogeviceva ul. 3. — Telefon 5-55.

Mélyen leszállított árak
 november 24-től december 24-ig

tiszta gyapju férfiszövet 150 széles
 Din. 75.—
 tiszta gyapju nőiszövet minden színben
 130 széles Din. 80.—
 finom, széles Lilliom-vászon
 Din. 25.—
 legjobb minőségű kanavász és ingzephyr
 Din. 20-22.50

Győződjön meg minden vételkényszer nélkül.

VINCE ČOVIĆ
 kézműsáru kereskedésében Subotica Radiceva ul.
 (Kunetz-ház) 8869

szabott árai

VISZONTELÁRUSÍTÓK FIGYELMÉBE!

Erkezett nagy mennyiségű
karácsonyfadísz
 fűvegáru, csillagok, arany- és ezüstszálak nagy választé-
 tókban jutányo- fűszerkereskedő
 san kapható: **NOJCEK GEZA** nél — SUBOTICA.
 8939

Fémöntőde keres-
 gyakorított műveleztő és elemunkást
 Délserbiába. — Irásbeli ajánlatok Božidar
 Petrović Beograd, Balkanska 16/a címre
 küldendők. 8972

WEITZENFELD ÉS TÁRSA
SUBOTICA (BÁCSKA)

Távirateim: KENDERIPAR
 Iroda: Városi bérpalota
 Telep; Sental put
 Alapítva: 1902
 Telefon: 190

Moquette-, gobell- és selyem butor-
 huzatok. — Patont roletta rudak.

Ajánl:
 lópektrócot,
 tűzoltó- és kerti
 tömlőket, új lisztes,
 gabonás, gyapju-, toll-, komló-
 és szalmazsákokat, matrac- és roletta-
 szöveteket jutából és lenből, mindennemű
 hárvásznat, zsinoget, kötelet és hevedereket.

Ponyvaeladás és kölesönzés!

Meghívó.

A Bácskai Téglagyárosok Szövetségének
 1923. évi december hó 16-án vasárnap d. e.
 9 órakor Kulán a sörházi vendéglő nagy-
 termében megtartandó *)

II. rendes évi közgyűlésére

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és számvizsgáló bizottság jelen-
 tése az elmúlt évről.
2. Munkások és munkabérek.
3. Munkások bére természetben és készpénzben.
4. Két érdemes munkáscsalád segélyezése.
5. A jövő évi költségvetés előirányzása.
6. Az 1924. évi rendes közgyűlés helyének kijelölése.
7. Az igazgatóság és számvizsgáló bizottság fel-
 mentvénye.
8. Tűzkár biztosítás a szövetség kebelében.
9. Indítványok.

Az Igazgatóság.

8943

*) Téglagyárosokat — akik még nem tagok — szintén szívesen látunk.

NOVISADON
 az Orbanvilában tiszta
VENDÉGSZOBÁK
 havonkénti bérleti díjakkal

ALAPITVA 1834.

Braća Frank

ZAGREB, SAJMIŠTE TRG. N. 2.
 kézműárunagykereskedés
Josef Wagner junior Mährisch-Rotwandler
 (Cruševac)
 színes gyapjuárak gyártás
Fröhlich & Winterberg, Rumburg
 pokróc-, asztal- és függöny- és butorszövetek gyára
 vezérképviselete és ierakata
 Telefon: 22-70.

FRIEDRICH & HAAGA

GÉPVÁRA — WIEN
Kolbász- és szalámigépek
 és azok alkatrészei
ÁLLANDÓ NAGY RAKTÁR
 Zagreb, Račkoga ulica 7a. 8480

RITKA ALKALOM!

December 15-diki leltár előtt egy hónapig az összes rak-
 táron levő férfiszöveteket és bélésárukat jóval a napi-
 áron alul kaphatják viszontelárusítók és szabók

PRESSBURGER SÁNDOR férfiszövet- és bélésáru gyári-
 raktár Subotica, Trg Sloboda.

8992

nov. 26-tól hétfőtől nov. 28-ig szerdáig

Litka

SCHAKESPEARE örökbeesü tragédiája OTHELLO

7 főlvonásban
Főszereplők: Lenkeffy Ica, Emil Jannings és Putty Lia.

FOGLALKOZÁS

Alkalmazottat keresek, aki Suboticán jártas, fixfizetés és jutalékkal. Cím a kiadóban. 8945

Fiataltisztviselő állandó állást keres. Cím a kiadóban. 8988

Könyvelő azonnaira felvesztetik, aki a német és lehetőleg a horvát nyelvet is tökéletesen bírja. — Malom-, illetőleg gabonaszakmában jártasak előnyben részesülnek. — Fizetési igényeket, valamint az eddigi működést feltüntető pályázatokat »Szorgalmas« jelleg alatt a kiadó továbbítja. 8848

Kisebb

házat

beköltözhető lakással megvételre keresek lehetőleg a beltéren Cím a kiadóban.

Könyvelő keres bármily állást. Cím a kiadóban. 8830

Bádogos, kanna készítésben jártas, december elsejére főlvétetik. Cím a kiadóban 8951

PETROLEUM-OLAJOS

HORDÓKAT

használt, jó állapotban levőket bármely tételben vásárol Danilo Gergurović Sin SOMBOR Telefon 15.

Rövidáru nagykereskedés részére megbízható külföldi felvétetnek. A Bácska-Bánátságban jól bevezetett, megbízható utazók. Ugyanitt egy jó cseléd főlvétetik. Cím a kiadóban. 8970

FAKERESKEDŐK

VÁSÁROLJANAK faragott és fűrészelt fűt: gerendát, I-a fihtadeszkát, léceket, stáflit minden méretben továbbá mindennemű bútorményfát
BRAĆA MILETIĆ, ZAGREB

Ulica 199. — Főek: CELJE. — Tojásládagyár.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címzés közzétételére számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Állatkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkéréshez válaszbélyeg mellékelendő.

VÉTEL-ELADÁS

Jómeneteli vevés-kereskedés korcsma berendezéssel, azonnali beköltözhető lakással, teljes pálinkafőzdevel, nagy magtárral, kerttel eladó. Ugyanókor díjazva. Kornstein Emil, Staramoravica. 8935

HAZ

udvarral és raktárral rongy- és ócelevás-üzlet részére bérbe vagy megvételre kerestetik. Ajánlatokat »FILIALE« jellegével a kiadóhivatalba kérek. 8949

Egy eredeti Singer női gép eladó Polgárnál, dr. Sánta mellett. 8930

Modern, új, nagy helymel-
lékhelyiségekkel eladó. —
Átvehető Nagy Ferenc-
telep 167. 8902

Eladó olcsón 40 hold föld házzal együtt Bácskában, kovini járás. Különbösen alkalmas szőlőre. Felvilágosítással szolgál Petar Kupusarević Subotica, az állomásnál szemben vagy Mita Kupusarević, Kovin, Bánát. 8903

Újra megjelent

zeneművek, szépirodalmi, tudományos, gazdasági, ipari (műszaki) szakkönyvek — népi és népi divattal kapcsolatos képek, térképek, táblák —
buzsák nagy válogatásában a levélkalkulációban kaphatók

HEUMANN MÓR
ipari szakkönyvkereskedőnél
SUBOTICÁN 7786

Zongorák, új, modern vagy átjátszott, kereszthúrosok, részletfizetésre is kaphatók nagy városokban, olcsóbban, mint bárhol, Kain hangszergyárüzletében Subotica, város ház épületében.

Boa és nagy szarvas, helyi könnyű siberiai róka eladó Rostov i Volkov, Rudićeva ulica. 8958

2-3-4 szobás lakást

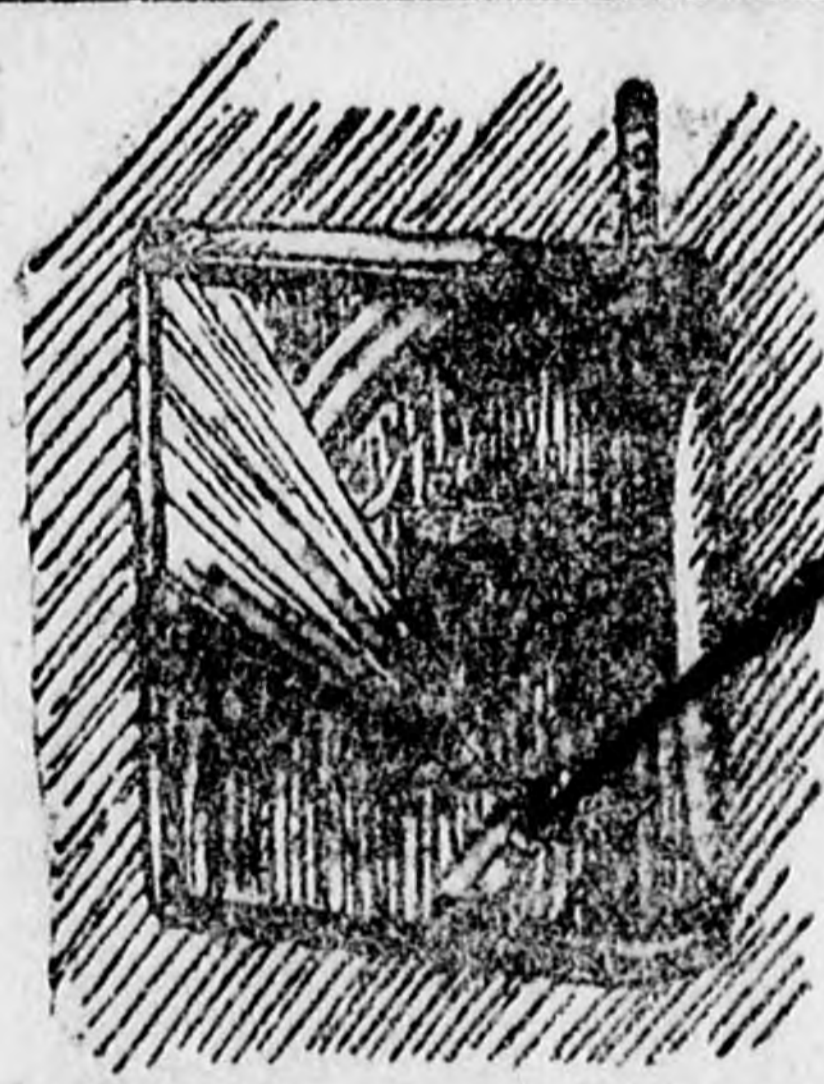
konyhával és mellék helyiségekkel keresek

lehetőleg a beltéren. Közvetítőt díjazok. Cím a kiadóban. 8980

BAZÁROSOKI KERESKEDŐKI

A közeledő karácsonyi szezonra a legújabb játékarúk, babák és karácsonyfadiszkek megérkeztek a legolcsóbb árban beszerezhetőek

KOHN SIMON cégnevel **SUBOTICA**
PASIĆEVA ULICA 4. EDÉNYPIAC. 8660

METALLUM-ZSEBLÁMPAELEM

fényes, állandóan gyári árban kapható
Zwirschitz Nándor
villamosmérnöki vállalat
Sombor
Párizs u. 10.
Telefon 250.

Körző

A legszenvedélyesebb amerikai kalander kép! **Edie Polo Cirkusz titka**

4 részben, 18 epizód, 36 főlvonásban
II. rész: 8 főlvonásban
Főszereplő: EDIE POLO

Eladó: vám- és exportmalomok, téglaágyarak, Teljes malomberendezések, egyes malomgépek, fűrészgépek, gatterok, stabil gőzgépek, gőzkazánok, félstabil gőzgépek, lokomobilok, gőz- és motoros cséplőgépek, Gőzekék és motoros elők, nyersolaj-, szivógáz- és benzínmotorok, fagyó és famegmunkáló gépek. Dinamók és elektromotorok, géplakatos- és kovácsműhely berendezések, vasesztergapadok, gyorsforgógépek. Bürger Szilárd Veliki-Bečkerek, Car Dusanova 56. sz. 8706

Exporttörlesztő vállalatok, Cím a kiadóban. 8911

Abonyi útszélesség! December első felét elsődrendű házikoszállító. Mérsékelt évi, pontos kiszolgálás. Erkölcös Mészáros Péter cégvezető, volt fizetőbíró a Városi-kávéházban. Jelasicéva ul. 3. a kő kápolna mellett.

Értesítem a t. közönséget, hogy a teletskal nagyvendéglőt az előbb tulajdonostól, Kis Sándor úrtól, átvettem. Ezenem tehát azokat, akiknek az előbbi tulajdonostól követelesek vannak, nyolc napon belül jelentkezzenek, mert a későbbi bejelentéseket nem veszem figyelembe. Harangozó József vendéglős, Teletskaka. 8978

PÉKEKI

„Diamant“ Hauser & Sobotka becsi gyártmány, 25 év óta a legjobb szőszes, bőrbőrű elvált minőség, a szövészeti vezérkönyvtárról ismét kapható. **EDUARD DULANEC** Záh, Sirosmayerova ulica 10. (Távirat-cím: „D. A. MALT“ Zagreb)
FIGYELEM!
Olykorodják a porajaku vagy fényképek utánzatot és kérjen csak eredeti „DIAMANT“-ot

KÜLÖNFÉLE

Elcserelelném egyszobás, előszoba és fürdőszobából álló modern lakásomat hasonló kétszobás lakással Cím a kiadóban.

Optálók figyelmébe! Magyarországon, hódmezővásárhelyi tanyán négyjártu hengermotor szivógázhajtással, három hold földdel, lakással, korcsmahelyiséggel elcserelelnék jugoszláviai ingatlanért. Levélbeli értesítést válaszbélyeggel kérek. Bün János Senta, Hofherr és Srantz képviselője. 8881

Vas- és fémöntvényeket

gyárt, nikkeles és galvanizál: **KRAUSZ**
VELIKI-BECKEREK,
a törvényesítési palota mellett.
TELEFON SZÁM 323.

Gumibélvezőt bármilyen nyelven készítek Molnár József Subotica, Frankopanska ulica 25. Megrendeléseket a Bácsmegyei Napló kiadóhivatala is elfogad.

Hízásnál, kövérségnél a dr. Hoffbauer-féle orv. védett soványítótabletták teljesen ártalmatlanok és étrendi változást nélkül is biztosan hatnak. Nem mirigy-, nem hashajtó. Kimerítő leírás orvosi bizonyítványokkal ingyen. — Kapható illés-gyógyszertárban, főpostával szemben. 7141

Jegygyűrűk

és menyasszonyi ajándékok a legolcsóbban kaphatók
ÁDÁM
élszemeszénél Subotica
studies u/c 6.
100 aranyért a legtöbbet fizetek.

Szenved hajhullásban? Fejkorpában? vagy fejbőrviszketegségben? Tervez kísérletet a »Nyírfahajvizzel« (Birkenwasser) s ön is megelégedett lesz. Kapható illés-gyógyszertárban, a főpostával szemben. 7141

A Gazdák Biztosító Szövetkezete (Zadruga Ekonoma za Obzbedjenje) Sombor a szervezendő novisadi és osijekai vezérképviselőket vezetésére keres agilis, jó szervezőtéseket rendelkező embereket. Curriculum vitae és referenciák a kérvénnyel s fizetési igények megjelölésével az igazgatósághoz Sombor címzendők, 8936

A téli idény ujdonságai

vásznak, zefirek, óriási választékban érkezték és a legjutányosabb árban kaphatók:

MAMUZZSICS és ARADSZKI DIVATÁRUHÁZÁBAN SUBOTICA
BÁLI, ESTÉLYI és ALKALMI RUHÁK DUS VÁLASZTÉKBAN